

BARNES MEDVIRKNING I PRAKSIS DEL 2:

SYNLIGGJØRING OG DELTAGELSE

BARNEHAGEN SOM MØTEPlass

**Abra
Cadabra**
barnehage

INNHALDSFORTEGNELSE

❖ Barnehagens formålsparagraf	side	3
❖ Våre oppdagelser barnehageåret 2019/2020	side	4-6
❖ Satsingsområdet 2020/2021	side	7-8
❖ Felles problemstilling	side	9
❖ Spørsmål til refleksjon	side	10
❖ For å lykkes med satsingsområdet	side	11-12
❖ Mål	side	13
❖ Våre arbeidsmodeller:	side	14
– Barnehagen som møteplass	side	15-16
– Relasjonsmodell	side	17
– Abra-praksis	side	18
❖ Samarbeid barnehage-hjem	side	19-20
❖ Overganger	side	21
❖ Årsoversikt	side	22-23

Et magisk sted for alle

BARNEHAGENS FORMÅLSPARAGRAF

Årsplanen er arbeidsredskapet for personalet i barnehagen og legger grunnlaget for alt pedagogisk arbeid i barnehagen vår. I tillegg gir den informasjon om den pedagogiske virksomheten til foreldre og til myndigheter på kommunalt- og fylkesnivå.

Formålsparagrafen for barnehager er utgangspunktet for hele vår pedagogiske virksomhet og skal gjenspeiles i alle våre planer, holdninger, verdier og praksis. Vi må alltid ha barnehagens samfunnsmandat i tankene i vårt arbeid: Legge til rette for allsidig utvikling for alle barn, fremme fellesskap og vennskap, demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

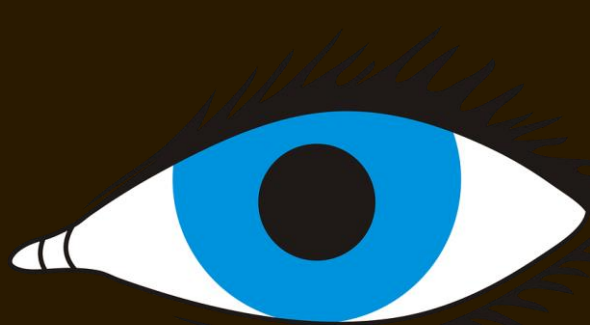
VÅRE OPPDAGELSER BARNEHAGEÅRET 2019/2020

I fjor var satsingsområdet «Barns medvirkning i praksis: Medvirkning som ytring og deltagelse», med fokus på hverdagsaktivitetene. Med ytring mener vi alt barna prøver å fortelle og vise oss, enten med ord, peking, kroppsspråk og/eller følelser og å delta i noe sammen med andre, slik at det du gjør eller sier får betydning for livet rundt deg.

Vi har hatt mange oppdagelser gjennom arbeidet med barns medvirkning, og det er flere ting vi tar med oss videre i arbeidet og som nyttige arbeidsverktøy videre. I år som i fjor, gjennomførte alle ansatte Udir sin ståstedsanalyse der vi hver enkelt selv vurderer hvor godt vi som barnehage jobber med de ulike elementene i rammeplanen. Ståstedsanalysen gir oss et godt helhetlig bilde på vår egen virksomhet. I år ser vi at vi scorer høyere på alt som har med barns medvirkning å gjøre enn i fjor. Ståstedsanalysen er sammen med vår oppsummering av prosjektet barns medvirkning 2019/2020, grunnlaget for valget av veien videre. Videre følger våre viktigste oppdagelser av arbeidet med barns medvirkning 2019/2020. Det er flere ting vi ønsker å ta med oss videre:

Et magisk sted for alle

“DET Å LYTTTE MED ØRET, ØYET,
HJERTET OG RESPEKT STÅR ALLER
STERKEST!”

Et magisk sted for alle

- ❖ "Hva forteller du meg nå?" - et spørsmål som hjelper oss til å komme dypere inn i det barnet ønsker å fortelle oss
- ❖ Følge barnas finger – øker vår bevissthet og hjelper oss til å la barnet medvirke i egen hverdag
- ❖ Jeg-perspektivet - vi omformulerer våre tolkninger av barnets signaler og behov til *jeg-setninger* for barnet. Hjelper oss til å forstå barnet bedre og dermed kunne tilpasse oss barnets behov på en bedre måte:
  - ❖ *Jeg trenger at du...*
  - ❖ *Jeg blir...*
  - ❖ *Når du gjør sånn kjenner jeg at..*
- ❖ Bilder som fortellerstøtte - gir barna mulighet til å dele erfaringer og opplevelser med utgangspunkt i bilder.
- ❖ Magiske øyeblikk kan oppstå i det vi tar tak i interesser og hendelser som barna blir opptatt av og spinner videre på det.

Et magisk sted for alle

SATSINGSOMRÅDET 20/21

Synliggjøring og deltagelse

Vi ønsker å fortsette med barns medvirkning også i år. Denne gangen med fokus på hvordan vi kan **synliggjøre** barns medvirkning og hvordan barna kan være med å **medvirke, delta og bestemme FRAMGANGEN I DE AKTIVITETENE OG DET INNHOLDET SOM SKAPES OG PLANLEGGES I BARNEHAGEN.**

Målet er at vi voksne blir enda mer bevisste på *hvordan* barn kan medvirke i sin egen hverdag, så vi kan bli bedre på å gjøre barns medvirkning i barnehagen *synlig* for «alle» og slik bygge videre på barnas medvirkning og innholdet i barnehagens hverdag.

Et magisk sted for alle

I rammeplanen står det blant at personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser. Videre skal barnehagen legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Barna skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter. Det står også at «*Gjennom samspill, dialog, lek og utforskning skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer.*»

I år skal vi også prøve oss på et nytt arbeidsverktøy: *Pedagogisk fortelling*. Gjennom å bruke *pedagogisk fortelling, hvor vi velger ut dokumentasjon som skal synliggjøres* på tavla på i hilsegata, kan vi oppdage sammenhenger i barnas samtaler, spørsmål og interesser. Pedagogiske fortellinger kan gi oss en oversikt over de læreprosessene som har funnet sted og bidra til at vi får et mer helhetlig bilde. Det bidrar også til at vi kan dele framgangen i prosjektet underveis med foreldre, barn og andre som er innom barnehagen, siden den pedagogiske fortellingen skal henge på oppslagstavla i hilsegata, synlig for alle. Kanskje finner vi også andre måter å dele dokumentasjon med barna på?

FELLES PROBLEMSTILLING

Vi fortsetter med vårt samarbeid med DMMH gjennom ReKom (regional kompetanseheving). Prosjektarbeid tar tid, og vi velger å fortsette med fjorårets tema. I tillegg har 2020 så langt vært et annerledes år på grunn av covid-19, og dette er med på å påvirke arbeidet på godt og vondt. Smittevernet har blitt veldig viktig og må hensyntas også i det pedagogiske arbeidet. Arbeidet kan derfor ta noe lengre tid enn det vi er vant med og det kan bli endringer i arbeidet ut fra slik vi er vant til å gjennomføre det.

1. Hvordan synliggjøre barns medvirkning?

2. Hvordan kan barna medvirke, delta og bestemme framgangen i de aktivitetene og det innholdet som skapes og planlegges i barnehagen?

3. Hva forteller du meg nå?

Denne problemstillingen har kommet for å bli hos oss. Den fordrer en holdning til oss jobber i barnehagen om at det er vi som har ansvaret i relasjonen og det er vårt ansvar å hele tiden tolke hva barna forteller oss gjennom sine uttrykksmåter, blikk, kroppsspråk, emosjoner og verbale ytringer.

SPØRSMÅL TIL REFLEKSJON

Som en hjelp til å sikre barn medvirkning i hverdagen skal personalet velge ut flere av følgende spørsmål når de reflekterer over dokumentasjonen:

- 1. Hva forteller du meg nå?*
- 2. Hva trenger du av meg da?*
- 3. Hvordan velger jeg å møte barnets uttrykk?*
- 4. Hvordan slipper vi barnet til her?*
- 5. Er dette noe vi kan synliggjøre? Hvordan?*
- 6. Er dette noe vi kan bygge videre på? Hvordan?*

FOR Å LYKKES MED ÅRETS SATSINGSOMRÅDE SKAL VI:

- ❖ Velge ut dokumentasjon som skal synliggjøres.
- ❖ Synliggjøre barns medvirkning ved å henge opp utvalgt dokumentasjon på dokumentasjonsveggen til avdelinga. Sakte med sikkert skal veggen vokse fram.
- ❖ Observere-reflektere-dokumentere-planlegge-teste-observere-dokumentere-planlegge-teste-reflektere
- ❖ Fortsette med lek og møteplasser som arbeidsmetode: bruke rommet og uterommet som den tredje pedagog
- ❖ Utvikle hilsegata til å bli et fellesområde med litt andre materialer en kan utforske sammen med andre barn og voksne.
- ❖ Bruke gjenbruksmaterialer og digitale verktøy
- ❖ Vektlegge tilvenning og gode rutiner
- ❖ Følge fingeren til barna og aktivt oppmuntre barna til å gi uttrykk for sine tanker og meninger
- ❖ Være sensitive overfor barnas signaler og bevisst på barnas ulike uttrykksformer
- ❖ Involvere foreldrene i prosjektet blant annet gjennom synliggjøring av dokumentasjon og foreldremøter
- ❖ Fortsette og jobbe med valgt teori og rammeplan
- ❖ Fortsette på felles satsingsområde i kommunen om ledelse av barnehagebasert utviklingsarbeid
- ❖ Samle tidligere pedagogisk arbeid i et eget dokument

Et magisk sted for alle

PERSONALET SKAL:

- ❖ Synliggjøre og verdsette ulike behov, meninger og perspektiver i fellesskapet.
- ❖ Legge merke til, anerkjenne og følge opp barnas perspektiver og handlinger
- ❖ Utfordre barnas tenkning og invitere dem inn i utforskende samtaler
- ❖ Synliggjøre mangfold og ulikhet som grunnlag for opplevelser, utforskning og læring
- ❖ Tilrettelegge for møteplasser for samspill og utforskning gjennom bruk av ulike materialer og verktøy i det pedagogiske miljøet
- ❖ Bygge videre på barnas initiativ og interesser

Et magisk sted for alle

MÅL

- ❖ Å utvikle en praksis der barna medvirker. Dette fordrer likeverdighet og gjensidighet i relasjonen mellom barn og personalet og at personalet lytter med øyet, øret hjerte og respekt
- ❖ Å bli enda mer bevisste på *hvordan* barn kan medvirke i sin egen hverdag
- ❖ Å bli bedre på å gjøre barns medvirkning i barnehagen synlig for «alle»
- ❖ Å bygge videre på barnas medvirkning og deltagelse når det gjelder innholdet og det pedagogiske miljøet i barnehagens hverdag
- ❖ Synliggjøre det pedagogiske arbeidet bedre
- ❖ Få øyet på og løfte frem de magiske øyeblikkene

Et magisk sted for alle

VÅRE ARBEIDSMODELLER

Etter mange år med prosjektarbeid, har vi underveis utarbeidet arbeidsmodeller som sier noe om måten vi jobber på, hva vi fokuserer på, hvordan vi jobber og sammenhenger og forståelsen vår av barnehagen sitt samfunnsmandat.

Det å se tilbake på og samle våre oppdagelser og framskritt er et viktig ledd i barnehagebasert utviklingsarbeid for å få forankra arbeidet hos alle. Vi ønsker å trekke fram disse i denne årsplanen, for å sørge for at vi tar de med videre i arbeidet og som en støtte i det pedagogiske arbeidet vårt.

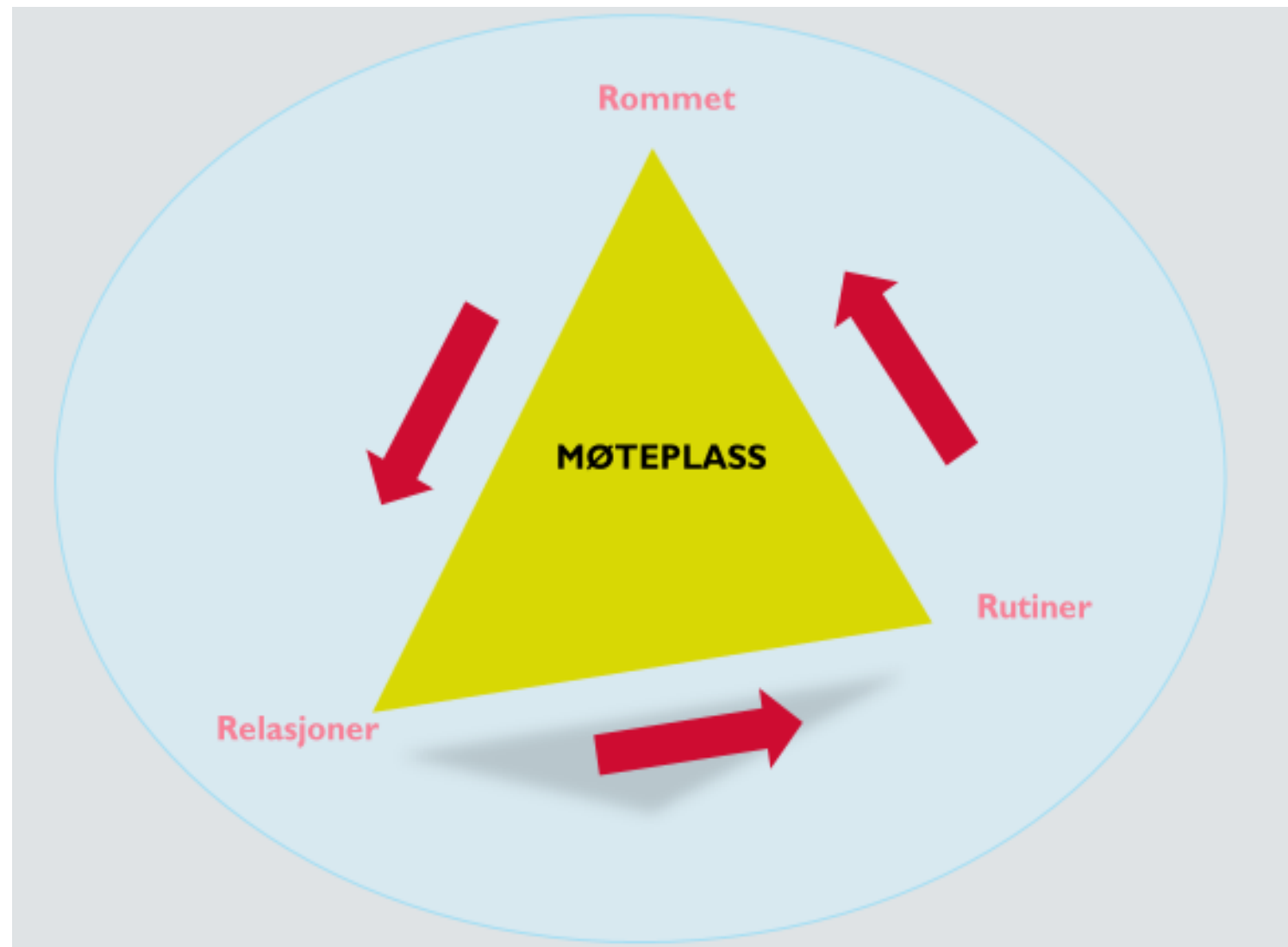
På de neste 4 sidene kan dere lese om oppdagelser, arbeidsmåter og verktøy vi har utviklet over tid, og som er en del av det vi kaller for Abra-praksisen. Planen er at vi skal ta med oss dette i et eget dokument i løpet av barnehageåret. I dette dokumentet skal oppdagelsene våre, og det som til enhver tid utvikler, endrer og støtter arbeidet, praksisen og pedagogikken vår, samles og slik endres i takt med praksisen og utviklingsarbeidet vår.

Et magisk sted for alle

BARNEHAGEN SOM MØTEPLASS

Barnehagen er et lite samfunn i miniatyr. Alle møtene, det gjensidige samspillet som skjer mellom barn, foreldre, personalet, rommene og materialene danner grunnlaget for dette lille samfunnet. Mønsteret av dette samspillet danner en stor del av grunnlaget for hele barnets utvikling. Hvordan dette samfunnet fungerer som helhet, påvirker alle som er en del av den i veldig stor grad. Her fokuserer vi på tre begreper som vi kaller de 3 R-ene og som vi har jobbet mye med i denne sammenhengen.

Et magisk sted for alle

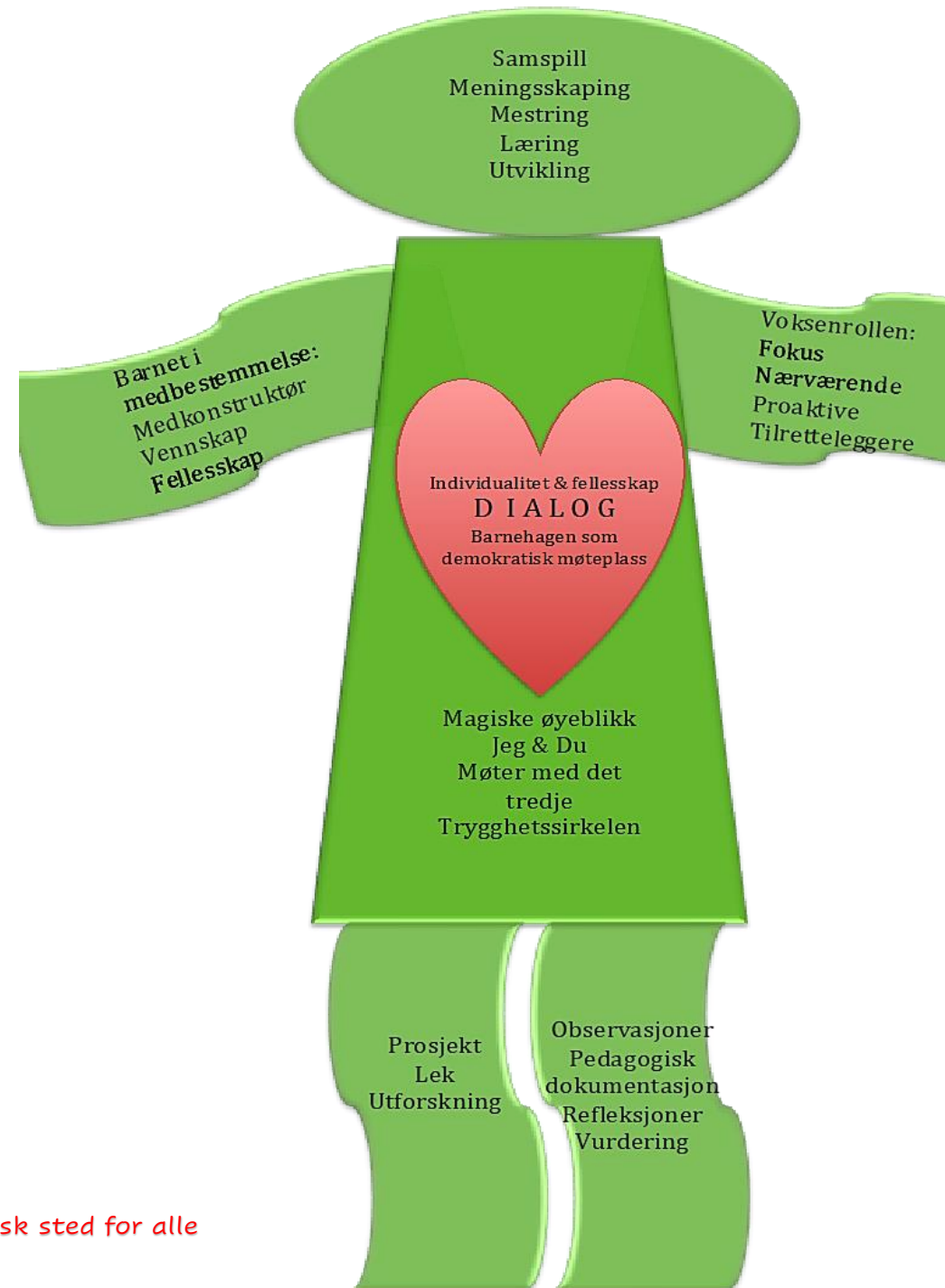
FOKUSOMRÅDER

De 3 R-ene:

- ③ **RELASJONER:** Tilvenning, trygghet, voksenrollen, gruppedeling, samspill, danne vennskapsbånd, trygghetssirkelen, samarbeid barnehage-hjem, lek og relasjonsmodellen
- ③ **RUTINER:** Introduksjon, forutsigbarhet, struktur, tydelighet, samarbeid, at alle følger samme plan, være i forkant, tenke fremover, samarbeid barnehage-hjem, gode lekerutiner
- ③ **ROMMET:** Introduksjon, lade det pedagogiske rommet, materialer, oversikt og tilgjengelighet

VÅR RELASJONS- MODELL

Et magisk sted for alle

ABRA- PRAKSIS

HOVEDSPØRSMÅL Å REFLEKTERE SAMMEN OM:

- Hva er det barna stadig kommer tilbake til?
  - Hva er de opptatt av?
  - Hvilke erfaringer har barna hatt?
  - Hva har vært gløden på avdelinga?

Et magisk sted for alle

SAMARBEID BARNEHAGE – HJEM

Et godt samarbeid med foreldrene fremmer både trivsel, trygghet og god utvikling hos barna. Vi er helt avhengige av informasjon og en god dialog med dere foreldre for at vi skal kunne jobbe og tilrettelegge best mulig for barnet deres. Vi tilstreber hele tiden å ha et miljø der dere foreldre ønsker å dele informasjon med oss og der vi deler informasjon med dere.

Et magisk sted for alle

DETTE TRENGER VI HJELP TIL FRA DERE FORELDRE FOR Å GJØRE EN BEST MULIG JOBB:

- ❖ Beskjed om eventuelt fravær og dersom barnet kommer senere enn 0845.
- ❖ At personalet får opprettet kontakt med barnet før foreldre når dere kommer på morgenen.
- ❖ At dere sier ifra til barnet når dere går. Å gå uten å si «hadet» kan bidra til å skape utrygghet for barnet ditt,. Dette kan bidra til at avskjeden kan bli vanskelig i tiden etterpå.
- ❖ At dere går etter å ha sagt hadet (at foreldre og personalet ikke begynner å prate etter å ha sagt hadet).
- ❖ At dere foreldre deler ting som skjer på hjemmebane som dere *tror* kan påvirke barna, med oss i barnehagen. Det er veldig viktig for barna deres at vi er informert om ting så tidlig som mulig. Alle familier har perioder der ting ikke er som en ønsker. Dette er helt normalt. At vi vet, gjør barnehagedagen mye lettere for barnet deres og fungerer som en beskyttelsesfaktor for hele barnets utvikling.
- ❖ At dere leser årsplan og nyhetsbrev fra barnehagen

OVERGANGER

Fra små til store:

- Etter 1 år på Hokus flytter flere barn over på storbarnsavdeling (2-6 år)
- Tilvenning starter tidlig på vårparten, vi begynner tidlig og bruker god tid
- Dersom muligheten er der, flyttes barna over til sin nye avdeling nest siste uke før ferieavvikling starter. Da sammen med en fast voksen fra sin avdeling.
- Overføringsmøte mellom pedagogisk leder på små og stor avdeling

Fra barnehage til skole:

- Skoleklubb
- Besøke skolene før skolestart
- Overgangsmøter mellom skole og barnehage

Til en annen barnehage:

- Dersom et barn slutter i vår barnehage, ber vi om tillatelse til å ta kontakt med den nye barnehagen. Vi gir en kort beskrivelse av barnet og familien, slik at den nye barnehagen kan ta i mot barnet på best mulig måte.

Et magisk sted for alle

ÅRSOVERSIKT 20/21

DET SKAPENDE OG KREATIVE, BARNEKULTUR OG TRADISJONER

AUGUST	Nytt barnehageår Planleggingsdag 10.august Oppstart nye barn Tilvenning og barns medvirkning Begynne med ledermøter i uke 34 Personalmøte avdelingsvis i uke 35/36: Hver avdeling finner tidspunkt som passer. Avd.møter uke 37
SEPTEMBER	Brannvernuker i uke 38 og 39 Foreldremøte og avd.- eller personalmøte torsdag 24.september eller uke 40
OKTOBER	Internasjonale uker uke 41-43 Personalmøte og avd.møte tirsdag 13.oktober Avd.møter uke 45 Foreldresamtaler Hokus og Filiokus uke 45
NOVEMBER	Foreldresamtaler Pokus i uke 46 Tradisjon JUL fra uke 47 Planleggingsdag 23.nov
DESEMBER	Åpning av julegata og nissefest tirsdag 1.desember Personalmøte og avd.møter tirsdag 8.desember Luciafeiring torsdag 10. desember Barnas eget julebord torsdag 17.desember Barnehagen stengt fom 24.des tom. 1.januar

Et magisk sted for alle

H
Ø
S
T
E
N

2
0
2
0

DET SKAPENDE OG KREATIVE, BARNEKULTUR OG TRADISJONER

JANUAR	Samiske uker i uke 3-5 Personalmøte 13. januar
FEBRUAR	Vi feirer Samefolkets dag fredag 5.februar Fastelavnsuker uke 6-7 Karneval torsdag 18.februar Planleggingsdag 8.februar
MARS	Påskeforberedelser uke 10-12 Påskefrokost torsdag 25.mars Personalmøte
APRIL	Foreldresamtaler Hokus og Filiokus uke 15 Foreldresamtaler Pokus uke 16 Personalmøte
MAI	17.mai-forberedelser uke 17-19 Foreldremøte tirsdag 11.mai Barnas egen 17.mai-feiring fredag 14.mai Vømmøluker uke 20-21 Vømmøldag fredag 28.mai
JUNI	Planleggingsdager 10.og 11.juni Avslutningsstur og avslutning skoleklubb 17. juni Tilvenning til ny avdeling uke 26
JULI	Feriestengt uke 28, 29 og 30

V
Å
R
E
N

2
0
2
1